

## Torbjörn Tännsjö

### *Replik till Persson*

Ingmar Persson försvarar *en sjuk sak med en annan*.

Som jag påpekat leder den moralprincip Persson förordar till att en konsekvent nazist har rätt att mörda judar. Detta faktum kvarstår också sedan Persson korrigerat ett missförstånd jag tidigare gjort mig skyldig till beträffande hans princip. Rimligen borde därmed principen falla. Persson ger sig dock inte. Han *är* en riktig hårding. Mer än så har jag inte att säga om rimligheten av hans princip. Persson menar emellertid också att hans princip leder till moralisk relativism. Riktigheten hos handlingar är inte absolut utan relativ till viljeattityder. Det fordrar en kommentar. Jag förstår inte vad det betyder. Jag kan inte heller se på vilket sätt denna moraliska relativism skulle *följa* ur Perssons moralprincip. Av moralprincipen följer sådant som att Hitler handlar rätt då han mördar judar medan Speer handlar fel då han utför samma handling (förutsatt att Hitler är konsekvent och Speer inkonsekvent i sin nazism), men inte att *sanningen* hos moraliska omdömen är relativ. Hur som helst så kan jag inte se att Perssons moraliska relativism, oavsett om den följer ur hans moralprincip eller ej, gör hans moralprincip särskilt mycket smakligare. För en person med mina viljeattityder framstår det åtminstone som *illa nog* att det skulle vara rätt *för Hitler* då Hitler gasar ihjäl judar.

Till sist något om Perssons avslutande reflexioner. Dessa rör inte direkt vårt meningsutbyte och jag skall fatta mig kort. För det första är jag tveksam om utilitarismen verkligen ger orimliga moraliska utslag i de fall Persson diskuterar. Jag har i andra sammanhang argumenterat för att utilitarismen ger rimliga utslag i fall som dessa, se t ex min recension av Ragnar Ohlssons och Lars O Ericssons doktorsavhandlingar i *Filosofisk tidskrift* 1:1980 och min artikel om sociobiologi i nr 1:1984 av samma tidskrift. *Åven* om utilitarismen skulle ge orimliga utslag i fall som dessa, så är det emellertid helt klart att Perssons viljefilosofi inte hanterar fallen på ett sätt som är rimligare. Den implicerar nämligen att det är *rätt för konsekventa utilitarister* (oavsett om de är i majoritet eller ej) att agera som utilitarismen bjuder i fall som dessa! För övrigt framgår väl av diskussionen om Hitler och judemorden, att också Perssons viljefilosofi kan ge utslag, som för den enskilde måste te sig som grovt orättvisa.